

MUZIEK

De engel als redder

Een muzische les (50 min) bij

Het visioen van Johannes

Hans Memling, 1479

Museum Sint-Janshospitaal

onderwerp	het einde ter tijden ... of toch niet?
werkvorm	grafische partituur en bodypercussie
bouwsteen	tempo, klanksterkte, sfeer

LESVERLOOP

Instap (5 min)

Welke geluiden kunnen we met ons lichaam maken? Weet je hoe we dit noemen? Bodypercussie!

Geef als leerkracht een voorbeeld en laat de leerlingen meedoen. Varieer in ritme, kracht en beweging (kloppen, wrijven en tikken), zodat de leerlingen inspiratie opdoen.

Kern (35 min)

Bodypercussie bij het schilderij

Projecteer Het visioen van Johannes. Laat de leerlingen in een grote (halve) cirkel staan. Voer opnieuw een voorbeeld van bodypercussie uit en laat je voor dat geluid inspireren door het schilderij (bv. rennende paarden, een meteorietinslag ...).

- Laat nu elke leerling een bodypercussiegeluid bedenken bij een detail van het schilderij.
- Geef een startsignaal: de leerlingen wandelen rond in de klas.
- Bij ontmoeting: leer elkaar je beweging aan.
- Wandel verder en leer de volgende leerling de beweging die jij zonet geleerd hebt.

Grafische partituren met details uit het schilderij

De leerlingen vormen groepjes van 3 of 4. Elke groepje krijgt enkele willekeurige 'duistere' details uit het schilderij (Bijlage 1). Ze verzinnen bodypercussiegeluiden bij elk gekregen detail en leggen alles daarna in een volgorde (rij) die goed in het gehoor ligt. De details op een rij vormen dus hun partituur!

Na wat oefentijd geef je een extra opdracht:

- De leerlingen moeten nu variaties aanbrengen in tempo (traag/snel) en klanksterke (stiller/luid).

Hierdoor geven ze hun partituur een spannende, dreigende en donkere sfeer die past bij *het einde ter tijden*.

- Laat de leerlingen zelf beslissen hoe ze 'tempo' en 'klanksterkte' duidelijk maken op hun partituur. Dat kan o.a. door erop te tekenen, door post-its met symbolen toe te voegen, door ze anders te positioneren ...

Muziekstuk maken

De leerlingen gaan verder met de verschillende onderdelen van de grafische partituur aan de slag om zelf een dynamisch muziekstuk van ongeveer een minuut te maken. Maar ... de leerlingen krijgen nog één extra uitdaging voor hun partituur: het einde (Bijlage 2).

Alle verwachtingen bij deze slotopdracht opgesomd:

- Alle bodypercussiegeluiden zijn bedacht op basis van details van Het visioen van Johannes, *het einde ter tijden*.
- Er moet een duidelijke variatie in **tempo** en **klanksterkte** zijn om de **duistere sfeer** weer te geven.
- Zorg voor een positief, hoopvol einde: aartsengel Michael is de redder! Hoe maak je dit duidelijk in je werk?

Toonmoment en slot (10 min)

De leerlingen presenteren hun muziekstuk. Ze vertellen kort waar uit het schilderij ze de geluiden hebben gehaald. We bespreken het muziekstuk aan de hand van de verwachtingen hierboven.

DIFFERENTIATIE

Uitdagender Fase grafische partituren: laat de leerlingen zelf elementen uit het schilderij halen en deze visueel maken op een blad, in de plaats van bijlage 1 aan de leerlingen te geven.

MATERIAAL

- Bijlage 1: detailbeelden uit het schilderij Het visioen van Johannes.
- Bijlage 2: het einde
- kladpapier
- stiften

DOELEN

Eindtermen

- ET MUZ 6.4** De leerlingen kunnen vertrouwen op hun eigen expressiemogelijkheden en durven hun creatieve uitingen te tonen.
- ET MUZ 2.2** De leerlingen kunnen improviseren en experimenteren, klankbronnen en muziekinstrumenten uittesten op hun klankwaarde en in een muzikaal (samen)spel daarvan gebruik maken.

- ET MUZ 2.4** De leerlingen kunnen genieten van zingen en musiceren en gebruiken dit als impuls voor nieuwe muzikale spelideeën of andere aanverwante expressiewijzen.
- ET MUZ 6.3** De leerlingen kunnen genieten van het muzisch handelen waardoor hun expressiemogelijkheden verruimen.

Katholiek Onderwijs Vlaanderen (Zill)

- MUge1** De wisselwerking tussen beschouwen en creëren illustreren.
- MUgr2** Durven fantaseren en verbeelden
- MUva3** De technische en expressieve vaardigheden die nodig zijn om zich muzisch uit te drukken in beeld, muziek, dans en drama verfijnen — MUZIEK — Musiceren met grafische partituren

GO!

- 4.2.2.5** Bij het zingen en musiceren het muziekelement klank gebruiken om betekenis en gevoel te accentueren.
- 4.2.2.21** Een eenvoudig muziekstuk componeren.
- 4.2.2.31** Een eenvoudige grafische partituur noteren en verklanken
- 4.5.1.7** Durven hun eigen expressiestijl en creatieve uitingen tonen.

Bijlage 1: beelden uit het schilderij

Muzische triptiek • Het visioen van Johannes • Muziek •

Bijlage 1: beelden uit het schilderij

Muzische triptiek • Het visioen van Johannes • Muziek •

Bijlage 1: beelden uit het schilderij

Muzische triptiek • Het visioen van Johannes • Muziek •

Bijlage 1: beelden uit het schilderij

Muzische triptiek • Het visioen van Johannes • Muziek •

Bijlage 1: beelden uit het schilderij

Muzische triptiek • Het visioen van Johannes • Muziek •

Bijlage 1: beelden uit het schilderij

Muzische triptiek • Het visioen van Johannes • Muziek •

Bijlage 1: beelden uit het schilderij

Muzische triptiek • Het visioen van Johannes • Muziek •

Bijlage 2: Het einde

Muzische triptiek • Het visioen van Johannes • Muziek •